

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in o.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. —

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 31. maja 1923.

ŠTEV. 62.

Davčna prostost zadrug.

Kakor poroča »Narodni gospodar« v številki 5. od 15. maja t. l. se je vršila dne 5. maja t. l. na inicijativno glavne zadrugne saveza anketa o obdačevanju zadrug in zlasti o vsebini čl. 262. finančnega zakona za l. 1922/23. Ankete so se udeležili poleg vladnih zastopnikov edino le zastopniki zadrugništva. Umljivo je, da so se zaradi tega gospodje pomenili le med seboj in temu primerno tudi enostransko sklepali in tudi sklenili, da izda v najkrajšem času generalna direkcija neposrednih davkov naredbo, da so popolne davčne oprostitve deležne ne samo zadrug, pri katerih morejo po pravih postati člani poljedelci in obrtniki, ampak tudi one, ki take določbe nimajo v pravih in vsled tega lahko sprejemajo v članstvo osebe raznih poklicev.

Iz poročila o anketi posnemamo, da generalna direkcija neposrednih davkov sama ne soglašala s tako razlago čl. 262. fin. zakona, kakor jo zahteva zadrugništvo, jasno pa je, da je generalna direkcija po vsej priliki podlegla in da bo v doglednem času res izdala naredbo, ki bo zagotovila zadrugništvu dalekosežne davčne ugodnosti. V tem nas podkrepuje dejstvo, da je finančna delegacija v Ljubljani že objavila v Uradnem listu št. 45. od 12. maja t. l. razglas, da so oproščene pristojbin vse pridobitne in gospodarske zadrug, ako izpolnjujejo pogoje čl. 262. fin. zakona za l. 1922/23., ne glede na to, ali so njih člani po poklicu poljedelci in obrtniki ali ne.

Nimamo ničesar proti temu, da se prizna vse mogoče ugodnosti raznim kreditnim zadrugam, katerim nihče ne odreka obče koristnosti, ugovarjali pa moramo, da bi se priznavale dalekosežne davčne in pristojbinske ugodnosti tudi raznim konsumnim zadrugam, katerih posluje v Sloveniji nad 200 pod različnimi imeni, kot gospodarska društva, kmetijska društva itd.

Tudi te zadrug izpreminjajo svoja pravila, da dosežejo pristojbinsko in davčno prostost, dasi že po njih namenu in ustroju nikakor niso dani predpogoji za ugodnosti po čl. 262. fin. zakona. Glavni predpogoj za to ugodnost je, da zadrug ne dele dobička, oziroma dividende za zadrugne deleže. Konsumno društvo, pa naj posluje pod tem ali onim imenom, praviloma deli dobiček, če tudi to v pravih ni izraženo, kajti že dejstvo, da se po večini konsumnih društev ob koncu leta izplačujejo popusti, izključuje davčno ugodnost. Ti popusti so le prikriti delitve dobička, katero hočejo zagovorniki konsumnega zadrugništva olepšati s tem, da označujejo izplačane vsote le za povračila zneskov, katere so zadrugniki tekom poslovnega leta preveč plačali za nakupljeno blago.

Radovedni smo, kako bo tolmačila nameravana naredba generalne direkcije prepoved delitve dobička. Poročilo o anketi previdno molči o tem tolmačenju, a filja zadovoljnost, ki veje iz poročila, dokazuje, da se je zadrugništvu posrečil poizkus, da bodo tudi konsumne zadrug na škodo legitimnega trgovstva deležne vseh ugodnosti, katere nudi člen 262.

Zadrugništvo v Sloveniji je močno razvit gospodarski faktor, s katerim se mora računati. Ako pa ima zdravo podlago ne rabi tako dalekosežnih ugodnosti, kakor jih zahteva

ludi v primeru, kadar nastopa kot konkurenca trgovstvu.

Trgovstvo se mora pri nestalnih denarnih razmerah neprestano boriti s hudimi neprilikami, h katerim se mora poleg valutnih in kreditnih težkoč v prvi vrsti tudi visoke davke, kateri se mu predpisujejo v raznih oblikah, kot pridobnina, dohodnina, prometni davek itd. večkrat tudi v prekomerni meri.

Trgovstvo ne zahteva za se nobenih ugodnosti, stoji pa na stališču, da v interesu lojalne konkurence tudi zadrug, kadar se bavijo s kupčijami, ne morejo in ne smejo zahtevati tako dalekosežne ugodnosti kakor je popolna davčna prostost. Država rabi, ravnovesja v svojem gospodarstvu. Da pa to ravnovesje doseže, navija finančna uprava davke do skrajne meje plačilne zmoglosti davkoplačevalcev.

Tudi izpad, ki pride v prid zadrugam, mora biti krit in kriti ga mora ne v zadnji vrsti trgovstvo, ki gotovo ni dolžno, da bi s svojimi davki pomagalo vzdrževati in podpirati konsumno zadrugništvo, iz katerega se vodi proti trgovstvu oster boj s tako neenakim orožjem, kakor je enostranska popolna davčna prostost.

Odločno protestiramo proti vsakim davčnim in pristojbinskim ugodnostim konsumnega zadrugništva. Zahtevamo, da se v prihodnje vabi na ankete v davčnih zadevah tudi zastopnike trgovstva, da morejo pojasniti in utemeljiti svoje stališče glede zadrugništva. Zahtevamo pa tudi, da se nameravana naredba ne izda predno vlada ne da priliko tudi trgovstvu, da se izjavi o dalekosežnosti obljubljenih davčnih prostosti specijelno glede konsumnega zadrugništva.

Sedanost in bodočnost naše finančne uprave.

(Predavanje g. dr. K. Šavnika, delegata min. financ v društvu »Soča« dne 19. maja 1923.)

(Nadaljevanje.)

Z razmišljanjem organizacije s hierarhičnega stališča pa naše vprašanje še ni izčrpano. Če se pri t. zv. občni upravi razlikujejo različne stroke, n. pr. politična služba v ožjem pomenu, šolstvo, zdravstvo itd., se tudi fin. uprava nikakor ne bavi samo z eno samo stvarjo, marveč se cepi na več panog, ki imajo le en skupni znak, t. j. zajemati državi dohodke, a se v ostalem, zlasti pa po svoji tehniki skoro nič manj ne razlikujejo, kakor n. pr. uprava šolstva in zdravstva. Ne govorim o zemljarskem katastru, ki pri nas v Sloveniji prav za prav itak le še historično spada k financam in je naša paradna tehnična stroka, toda če primerjate n. pr. gdmro davščine na pivo, kjer odločuje takorekoč le pravilno hantiranje z merilnimi instrumenti, od katerih je imel eden lepše ime »Bierwürzecontrollmessapparat«, še lepši je slov. terminus, ki se ga pa ne spominjam natančno — če torej primerjate odmero davščine na pivo z odmero pridobnine za banke, ki jo more izvesti le, kdor se spozna razven v trgovskem knjigovodstvu tudi v eni najtežjih partij davčnih prava, — če primerjate le to dvojje, je jasno, da je treba za eno in drugo strokovnega znanja v stroki. Istotako, če si mislite, da pošlje monopolna uprava koga nakupovati tobak ali če jaz odredim ko-

ga na škontracijo blagajnic. Izključeno je, da bi v povprečju en človek do zadnje točke obvladal vse predpise in vse tehnično znanje, ki jih zahtevajo vse te poedine panoge našega resorša. Stojimo torej tudi še pred drugim vprašanjem porazdelitve dela, in to je, ali in koliko naj se za vsako tako panogo ustvari posebni organi. S tega vidika pravimo, da je uprava orijentirana v smeri koncentracije, čim več takih panog skuša poveriti enemu organu; dekoncentracije ali kakor bi jaz rajši rekel špecializacije pa, če zanje ustanavlja posebne organe. Tudi to vprašanje je precej in na vsak način bolj komplicirano, kakor se običajno sodi, samo da so tu navadno gospodje strokovnjaki prelahkoverni. Da bodo tehnično stvar boljše zadeli, če so sami med seboj, in da brez vsake špecializacije stvar sploh ne more iti — jim čisto rad priznam, kakor v industrijskem podjetju nikomur ne bo prišlo na misel, da bi se inženirska dela poverila knjigovodji ali narobe. Dočim ima pa privatni podjetnik točno merilo, koliko se mu splača špecializacija — in to merilo je v številkah izraženo, če dobiček — je to v državni upravi že vsled nedostatkost računovodstva samo po sebi neprimerno težje kontrolirati. Gre pa tu deloma za vrednote — politična umestnost itd. — ki se sploh ne dajo reducirati na denar. Državna uprava je komplicirana mašinerija, eno kolo sega v drugo, in strojniki le preradi vidijo vsak samo svoj globus in pozabljajo, da strokovno najboljši v danih razmerah in v danem času ni še vedno tudi finančno najboljši, ne glede na to, ali je pravno mogoče in dopustno. Tako bi bilo n. pr. z ožjega stališča monopolne uprave sigurno najumestnejše, da bi se tobačni monopol na celi liniji upravljal s strogo komercialnega stališča in tudi maloprodaje oddajale le najboljše mu pomudniku. Ne sme se pa prezreti, da se dá ravno oddaja zalog in trafik sijajno izkoristiti tudi v svrhe socialne uprave in da se dá torej z nastavljanjem najbolj potrebnih mest tistih, ki najbolj plačajo, financam na drug način pomagati, t. j. razbremeniti proračun izdatkov. Celo s finančnega stališča je torej per saldo vredno preudarka, ali naj se uveljavlja eno načelo ali drugo. Sicer pa kalkul najboljšega ponudnika včasih sam po sebi lahko spodleti, kakor se je — kolikor meni znano — nedavno temu tudi v Jugoslaviji, ne daleč od nas, zgodilo. Vsekako pa krije pretirana špecializacija dve nevarnosti. Prvič, da se izgubi enotnost uprave. Če že pri zistemu koncentracije ni izključeno, da en organ odredi to, drugi pa ravno nasprotno — prva faza po prevratu nam nudi več kot en vzgled za to — je ta možnost pri špecializaciji naravno podvojena in potrjena. Drugič je pa zistem špecializacije vsekako dražji, ne samo radi tega, ker vrhovne strokovne organe čisto naravno zavaja, da si v svrhe strokovno boljšega poslovanja, včasih pa le iz prestižnih in podobnih ozirov ustvarjajo i na nižjih stopnjah svoje lastne organe, marveč tudi radi tega, ker špecializacija neposredno v vsakem obratu povzroča zvišanje režijskih stroškov in je v državnem gospodarstvu — kakor že rečeno — vedno vprašanje, ali in koliko bo uspeh kril večje izdatke. Zlasti države s pasivnimi financami naj si torej dobro premislijo, ali naj se podajo v špe-

cijalizacijo. Za svojo osebo sem zanj le toliko, kolikor gre za državna podjetja v pravem pomenu — in to so do izvestne meje tudi monopoli — s tem pridržkom pa brez pogoja, ker je nevarnost še večja, da birokracija pokvari, kar upravitelj dobrega ukrene. Po drugi strani bi pa šel jaz v interesu enotnosti tako daleč, da bi zajemil izvestno zvezo finančne službe tudi s politično upravo, kakor je to storila n. pr. naša ustava na prav pameten način za dobo režima pokr. uprav. Šef pokr. finančne uprave je sicer od namestnika absolutno neodvisen, mora pa v vprašanih splošnega značaja in osebnih zadevah, predno poroča ministru, namestnika vprašati za mnenje.

(Dalje sledi.)

I. Mohorič.

Stanje trgovskega strokovnega in nadaljevalnega šolstva v Sloveniji.

(Nadaljevanje.)

III. DRŽAVNA DVORAZREDNA TRGOVSKA ŠOLA V CELJU.

Dvorazredna trgovska šola se je ustanovila v Celju začetkom šolskega leta 1908/09 kot Mestna dekliska trgovska šola (Städtische Mädchenhandelsschule). S šolskim letom 1911/12 je prirastel prvi razred in s šolskim letom 1912/13 drugi razred deške dvorazredne trgovske šole, kateri se je priključil potem ko je bila šola v vojnih letih zelo reducirana v šolskem letu 1918/19 pripravljalni razred.

S 5. majem 1919 se je vpeljal na zavodu slovenski učni jezik; začetkom šolskega leta 1920/21 je bila šola podržavljena.

1. Obisk in učni uspehi:

Leto:	1920/21	1921/22	1922/23
Dijaki	prip. raz. 26 I. razred 23 II. razred 17	39 40 20	36 40 35
Dijakinje	I. razred 36 II. razred 20	40 31	38 35
Skupaj . . .	122	170	184

Zavod poseduje razmeroma obširno, toda nepopolno blagovnanstveno zbirko. Strokovna (učiteljska) in dijaška knjižnica, ki je bila osnovana šele po prevratu, ne zadostuje. Pogreša se dobra zemljepisna zbirka. Sredstva, ki so zavodu za izpolnitev na razpolago nikakor ne zadostujejo. Za tekoče upravno leto ni dobila šola nikakih kreditov.

Kredit, s katerimi razpolaga zavod ne krijejo zadostno niti ene potrebe. Zlasti pa je bilo usodopolno za zavod, da so v tekočem šolskem letu poslali krediti za honorarne ure. S koncem aprila so namreč prenehali eksterni učitelji s poučevanjem ter ni na zavodu vsled tega pouka v 52 tedenskih urah povečini v najvažnejših predmetih. Osobito je prizadet pripravljalni razred, kjer se poučuje le v 13. urah na teden.

Poleg običajnih majniških izletov priredi zavod s posameznimi razredi ogleda tovarn in industrijskih podjetij celjskega okoliša. Ti so se izkazali kot izvrstno dopolnilo pouka v blagovnanstvu in zemljepisu. Vršiti se pa ne morejo v večjem obsegu, ker večini gojencev primanjkuje potrebnih sredstev in ker so člani učiteljskega zbora tako pre-

zaposleni, da jim primanjkuje časa za vodstvo takih izletov.

Tudi splošno pristopna strokovna predavanja se radi pomanjkanja sredstev učnih moči niso mogla vršiti kot prireditve zavoda, če tudi si je zavod za nje nabavil skioptikon in dokaj ponazoril.

Poleg drugega si želi ravnateljstvo zlasti uravnati neobligaten pouk v tujih jezikih na zavodu tako, da bi bil pristopen razun gojencem in gojenkam (internim) zavoda tudi drugim pripadnikom trgovsko-gospodarske stroke, ki se bi mogli izkazati z naobrazbo, katere bi zadostala kot podlaga za uspešen pouk. Poleg dosedaj vpeljanih tečajev za francoščino in italijanščino naj bi se otvoril tečaj za najvažnejši svetovni jezik, angleščino.

Prirediti bi želeli od časa do časa dopolnjevalne tečaje ne posamezna predavanja, ki so se izkazala kot neuspešna za posamezne stroke (tečaje o carini, železnici, bančnem poslovanju, kalkulaciji itd.).

Važen bi bil tudi nadaljevalni tečaj za sotrudnike, kateremu bi bilo sistematično razširiti in poglobiti snov trgovske nadaljevalne šole. Zlasti sedaj v povojnem času bi bila taka prireditev zelo na mestu.

IV. SPECIJALIZACIJA TRGOVSKEGA POUKA.

Poleg splošnega pouka na naših trgovskih šolah, bi bilo treba jemati poseben ozir na one trgovske stroke, ki so pri nas najmočnejše zastopane in na katerih komercialnem napredku smo najbolj interesirani. To so trgovina z lesom, trgovina z živino, s poljskimi pridelki, z vinom in s sadjem. Posebno lesna trgovina, ki šteje danes okrog 1300 tvrdk odnosno imenikov obrtnih listov, ima prav neznaten odstotek trgovsko izobraženih ljudi, še manj pa onih, ki so v stroki specializirani.

Za našte sroke bi bilo treba prirediti specialne tehnično-komercialne tečaje, kjer bi se poučevalo o doličnem predmetu tehniška produkcija, predelave, komercialna eksploatacija in tehnika trgovanja z doličnim predmetom v posameznih državah, tako da bi absolvent takega tečaja imel v vsakem oziru popoln enciklopedičen pregled in orientacijo v svoji stroki. Ako hočemo iz naših primitivnih razmer napredovati, je prireditev takih tečajev neobhodno potrebna. Predavali bi na njih poleg profesorjev in učiteljev trgovskih šol tudi profesorji in učitelji tehnične, srednje in visoke šole, kmetijskih šol, tehnični uradniki velikih podjetij dolične stroke in praktični strokovnjaki. Ideja bi se dala po mojem mnenju uresničiti brez velikih stroškov in bi

pomenila velik korak napredka v tehničnem razvoju naše trgovine. Prvi poskus bi se lahko napravil za lesno stroko v Ljubljani, kjer imamo tehnične šole in akademijo, za vinsko stroko in deželne pridelke pa v Mariboru pri vinarski in sadjarski šoli v sporazumu z vodstvom trgovske šole in drugih faktorjev. Pri primerni praktični prireditvi tečaja bi morali doseči sijajne uspehe.

(Dalje sledi.)

Prijeten in jajčast okus

je znak testenin »PEKATETE«. Ako jih kuharica skrbno pripravi, je ni boljše jedi te vrste.

Dogovor pismene oblike pogodbe.

(Iz trgovsko-sodne prakse.)

Tožitelj je bil družabnik javne trgovske družbe R. Z. & Co., iz katere je pa izstopil. Na račun njegovega deleža odstopila mu je tvrdka svojo terjatev pri tožencu za dne 30. marca 1922 dobavljena mu drva v znesku 31.293 K katere kupnina je bila takoj plačljiva. Toženec je tožitelju takoj priznal to terjatev in tudi 145 K stroškov, hotel mu je pa plačati le znesek 10.533 K 60 v, češ da ima na drugi strani on firmiti od tvrdke R. Z. & Co. na odškodnini znesek 20.850 K 40 v.

Tožitelj je ponujano svojo odklonil ter vložil tožbo za celo kupnino 31.293 K s 6% obrestmi od 30. marca 1922.

Tudi v pravdi je toženec priznal izločevanje terjatev in na stroških znesek 145 K, ugovarjal pa svojo profiterjatev na odškodnini v znesku 20.850 K 40 v, s 6% obrestmi od 30. marca 1922 in tozadevno navajal, da je s tvrdko R. Z. & Co. sklenil dobavno pogodbo, po kateri mu je ta imela dobaviti 70 vagonov drv po 45 K za 100 kg. Drva je imel prodana vojaštvu po 6000 K vagon in ker bi njega stal pri tvrdki vagon le 5400 K, imel bi pri vsakem vagonu upoštevaje 5% kolektivno, še dobička vsaj 579 K, torej pri 360.115 kg drv, katere mu je imela tvrdka še dobaviti, dobička 20.850 K 40 v, kateri znesek je sedaj v pravdi ugovarjal kompensando kot svojo profiterjatev.

Tožitelj je opravičenost toženčeve profiterjatev zanikal trdeč: 1. da med imenovano tvrdko in med tožencem sploh ni prišlo do definitivne pogodbe, ker se je imela ta skleniti šele pismeno, do tega pa pozneje ni prišlo ter je tvrdka dobavljala tožencu nekaj drv le neobvezno in 2. da je toženec, ko je tvrdka že dobavila drv za izločene znesek, je od pogodbe izrecno odstopil.

Po izvršenih dokazih je trgovsko

sodišče obsodilo toženca v plačilo kupnine 31.293 K s 6% obrestmi od 30. marca 1922 in pravnih stroškov ter izreklo ob enem, da od toženca kompensando ugovarjana terjatev na odškodnini v znesku 20.850 K 40 v ne obstoja. V razlogih je izvajalo, da je po pričah A in B družabnikov tvrdke R. Z. & Co., dokazano, da sta se v imenu tvrdke pogajala dne 2. januarja 1922 glede dobave drv in povedala tožencu, da so drva samo za vojaštvo in da pogodba še ni definitivna in da se mora za veljavnost narediti pismena pogodba, kar se pa takrat ni zgodilo, ker toženec ni imel časa. Tvrdka ga je povabila dne 5. jan. 1922 vnovič, da se bo sklenila definitivna pogodba, toda tudi ta dan do pismene pogodbe ni prišlo.

Dokazano je torej po teh pričah, da so si stranke pridržale za pogodbo pismeno obliko, vsled česar je v smislu § 8840 d. z. domnevati, da se niso namerovale vezati, dokler se pogodba ne zapiše. To domnevo potrdite ravno izpovedbi prič A in B. Če pa pogodba za tvrdko ni bila obvezna, toženec zaradi neizpolnitve pogodbe od nasprotnne stranke za se ne more izvajati nikakih pravic do odškodnine, za kar bi bil sicer v smislu § 1396 o. d. z. opravičen, kajti pravilnosti odstopa izločevane terjatev tožitelju in tudi obvestitev toženca o tem odstopu je od obeh strank priznana.

Vrh tega je pa po istih pričah dokazano, da se je toženec dne 4. marca 1922 sam odpovedal nadaljnim dobavam. Takratni družabnik A, ki je bil opravičen sam zastopati tvrdko, izpove namreč kot priča, da sta se navedenega dne sešla s tožencem na pošti in med pogovorom radi drv mu je rekel toženec, kaj pošiljajo drva brez njegovega dovoljenja in da drv ne bo več sprejel. Ko ga je A. vprašal, če bo sprejel vsaj še one tri vagone, ki so že na pošti, je toženec odgovoril, da ne sprejme nič več, da je že drugje preskrbel, na kar je A. odgovoril: »Dobro gospod I.« To pričevanje podpre tudi priča B. ki pravi, da je A. o tem dogovoru s tožencem takoj doma tudi njemu povedal in odgovor zapisal v koledar, kamor je sploh zapisaval važnejše trgovino zadevajoče dogodke.

Ta vpis ugotovilo je tudi sodišče iz predloženega koledarja. Dogovor je potrdila potem še listega dne tvrdka tožencu s pismom predloženim sodišču.

Po toženčevem priznanju je torej dokazano, da ima tožitelj dobiti od tvrdke odstopljeno kupnino za drva v izločevanem znesku 31.293 K in v smislu člena 287 in 288 trg. zak. 6% zamudne obresti, nasprotno pa je dokazano, po gorenjih dokazilih ne-

opravičenost od toženca kompensando ugovarjane profiterjatev na odškodnini.

Priznalo je sodišče vsled tega tožniku iztoževalno terjatev z obrestmi in obsodilo obtoženca tudi v povračilo pravnih stroškov.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Da bi se naše obstoječe elivaže bolj zaposlile, kakor tudi, da bi se zgradile nove, da bi se lahko vse češplje eksportirale v etiviranem stanju in sicer s peškami ali brez njih, bi bilo treba, da se na češplje v vrečah in na neetivirane češplje sploh vpelje izvozna carina v znesku 20 Din na 100 kg. Medtem ko bi bile etivirane češplje carine proste, kakor tudi, da bi se dovolila cenejša voznina po železnici za etiviranje, kakor za neetiviranje, ker je sedaj baš nasproten slučaj.

Na ta način bi se omogočilo etiviranje v tuzemstvu, pod našo uradno kontrolo, tako da bi izvažali samo prvovrstno blago v inozemstvo, kar bi dvignilo ugled naših češpelj v inozemstvu, preprečilo pa bi se s tem dipiranje, namakanje in kvarjenje češpelj, kar gre v škodo uporabe naših suhih češpelj napram ostalemu sadju.

Enako bi bilo treba skrbeti, da bi prešla cela trgovina z našimi češpljami v naše roke, v roke konzorcija naših trgovcev in bank, tako da bi se izključilo posredovanje tujcev in upeljal davek nanje.

Poleg zgoraj navedenega bi bilo treba izpolniti znane želje naših izvoznikov etiviranih češpelj v prometnem oziru. Ker nabavlja ogromna večina naših etivaž deske za zaboje v tuzemstvu in ker so z njimi zadovoljne, bi bilo treba, ako se vpelje carina na izvoz češpelj v vrečah, tudi ukiniti ugodnost carine prostega uvoza desk za pakovanje češpelj.

Češplje, katerih gre preko 120 komadov na pol kilograma, je treba pakovati v zaboje po 50 kg, ali v sode. Na noben način se ne sme dovoliti svobodnega uvoza ali izvoza vreč za češplje, ker se na ta način dela proti interesom naših etivaž za češplje iz pod 120 komadov na pol kilograma in ker se lahko dobi pri nas izdelane zaboje. Potrebno bi bilo, da se dovoli izvoz suhih češpelj v poštnih paketih brez osiguranja valute, ker se pošiljajo taki zaviti trgovcem v inozemstvu kot vzorci.

II. Naša produkcija suhe slanine in suhega mesa, klobas in drugih mesnih konzerv.

Ovčja in kozja pastirna, to je sušeno meso od celih ovč in koz, se producira v velikih količinah v južni

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Med ostalimi skupinami pa se je pojavilo mrmranje, kot uvod k živahni razpravi. »To je bil pravcati gledališki prizor,« je dejala hišna dama s prisiljenim nasmehom; — »Toda, kdo nam je vendar rekel —«

»Res, kdo neki je že rekel? —«

jo prekine gospod pl. Tönnchen. Oči vseh se obrnejo na Finka.

»Vi ste vendar rekli, gospod Fink —« prične zopet gospa Baldereck ter se majestetično dvigne s sedeža.

»Da, da!« vzklikne gospod Zernitz, »in vendar je nekaj resničnega na celi govorici, moja častna beseda! Jaz sam sem bil pri notar-skem pismu prisoten kot priča,« je neprevidno izustil. »Izjavite se, gospod Fink.«

»Tudi jaz vas moram prositi za pojasnilo, gospod pl. Fink,« je razdraženo nadaljevala hišna gospa.

»Mene, milostljiva gospa?« vpraša Fink z mirom pravičnika, kateremu se godi krivica. »Kaj naj pa jaz

vem o tej govorici? Jaz sam sem ji vendar ugovarjal, kolikor sem le mogel.«

»Že res,« se je začulo nekoliko glasov, »toda na tak način, da se je lahko opazilo —«

»Rekli ste vendar —« zopet poseže vmes hišna gospa.

»Kaj, milostna gospa?« hladno vpraša neustrašeni Fink.

»— da je ta gospod Wohlfart na skrivnosten način v zvezi — s cesarjem!«

»Nemogoče!« odvrne Fink z največjo resnostjo. »To je strašno nerazporazumljenje. Opisal sem vam osebo gospoda, ki vam do tedaj še ni bil znan, in mogoče je, da sem pri tem omenil kako slučajno podobnost.«

»Toda kaj je s posestvi?« povzame besedo gospod pl. Tönnchen. »Vi sami ste vendar posest odstopili nani, in to kupčijo so morale spremljati čudne okolščine, ker ste nas tedaj pozvali, naj ohranimo celo stvar strogo tajno.«

»Ker ste znali mojo tajnost tako imenično ohraniti za se,« je odvrnil Fink, smeje se, »da ste jo pripovedovali povsod in zdaj celo tukaj pred celo družbo, je očitno, da nosita vidva z gospodom Zernitzem celo krivdo, da se je raznesla ta

neumna govorica. — Poslušajte, dragi moji gospodje! Moj prijatelj Wohlfart se je nekoč v veseljem razpoloženju izrazil, da bi si pač želel imeti posestva v Ameriki. Napravil sem šalo in mu o Božiču podaril neko posestvo, ki ga imam na Long-Island pri New-Yorku. To posestvo, gospoda moja, obstoji iz nekoliko peščenih tal, obrastlimi z grmičevjem, na katerih se nahaja mala lesna kočica, katere se poslužujejo lovci, ko prežijo na obrežne ptice. Da sem vas prosil, ne govoriti o tem, je bilo popolnoma v redu. Da pa ste iz te malenkosti spletli debelo vrv, ki naj loči ljubeznivega moža od naše družbe, mi je zelo žal.« Hladen zasmeh mu je legel na obraz, ko je nadaljeval: »Z veseljem opažam, kako toplo vsi delite z menoj to obžalovanje in kako zelo se vam gnusi nizko hlapčevsko mišljenje, ki smatra moža vsled tega sposobnega za salon, ker se baje poteguje zanj neki tuji mogočnik. Ker smo že začeli današnji ples z izjavami, dam tudi jaz svojo izjavo, da je gospod Anton Wohlfart legitim sin pokojnega gospoda kalkulatorja Wohlfarta iz Ostrave, in da bom smatral vsako nadaljnje omenjanje tega nespornostnega žalitev svojega najbližjega prijatelja.

In zdaj, milostljiva gospa, obdarujte me znova s svojo naklonjenostjo, z gospodično Evgenijo sem zgovorjen za prvo četvorko in ne morem se vzdrževati, da bi še dalje čakal.«

V gospe Baldereck se je za hip bojevala užaljena samozavest z materinsko skrbnostjo, končno je zmaga, kot je bilo pričakovati, slednja; očita je pogledala Finka ter hitro dejala: »Bojim se, da ste se z nami malo poigrali!« — Fink pa je stresel z glavo ter odvrnil z veliko odkritostjo: »S komur čutim, s tem se ne igram.« Nato je odvedel gospodično Evgenijo na ples.

Pri nastopu mu je dejal poročnik pl. Zernitz: »Vi ste se norčevali iz nas; obžalujem, da vas bom moral pozvati na zadoščenje.«

»Bodite pametni in ne pozivajte me,« odvrne Fink, »tolikokrat smo skupno streljali za slavo, da bi bilo zelo neumno, če bi hoteli zdaj meriti drug na drugega.«

Ker je bil Fink priznan od družbe kot daleko najboljši strelec, je gospod Zernitz končno vendar uvidel, da ima Fink prav. Nekoliko tednov je vladala sicer med gospodom še mala napetost, katero pa sta poravnala nekega tihega večera pri drugi steklenici burgundca, s tem, da sta si podala roke. — Odkar je

Srbiji, zap. Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji, Liki in Kravci.

V Južni Srbiji sušijo pastirno Nova Varoš, Tetovo, Prizren, (15.000 komadov), Skoplje, Štj (10.000 komadov) itd. in sicer v znatnih množinah od katerih se največji del proda v tuzemstvu, nekoliko pa se tudi izvažja v Grčijo. Producerski te pastirne so kmetje, ki kolejo zase in za prodajo prebitka ki ostane, kakor tudi trgovci, ki jo izdelujejo za trgovino in njih izdelki delajo precejni del trgovskega blaga.

V Zapadni Srbiji so glavni producerski pastirne Užice, kjer jo producirajo kmetje iz zlatiborskoga okraja, ki prodajajo svoje pribitke ali pa trgovci iz Užice in okolišnih vasi okrog Užice. Pastirna se prodaja v Užicah, nosijo jo pa tudi po Šumadiji.

Črna gora producira zntane količine suhe ovčetine in kozentine-kastradine, katere se prodaja kot »bedrica« (zadnja noga), pleča, (prednja noga) in ostale kose med prednjo in zadnjo nogo. Tudi tu producirajo kmet svojo potrebo a odproda le prebitke, trgovci pa izdeluje v trgovske svrhe. Po križu domače potrebe se je izvažalo blago preko Risna, Kotorja in Bara na Korčulo, Lošinj in v Trst. V Trstu so ga nakupovale ladje za prehrano naših mornarjev na morju. Izvoz iz Črne gore preho Risna je znašal okrog 1.000 glav letno.

Dalmacija, Bosna, Hercegovina in Lika izdelujejo pastirno, ki se konsumira v tuzemstvu in sicer v okolišnih krajih in katero odprodaja kmet od svojega prebitka, kakor tudi trgovci. V ostalem se v celi državi suši in prekajuje svinjsko meso, izvzemši Muzlimane, in goveje meso, izvzemši Slovenijo, Vojvodino in večji del Hrvaške in Slavonije. Izdelava pastirne in suhega mesa od govedine je zasnovana na načinu živinoreje, goved, koz in ovc, ker je živina samo na jesen mesnata in debela in ko se pozno jesen ali v početku zime pokolje in proda za klanje vse, kar se ne misli pridržati za plemo in obrt. Zaklana živina se opere, osuši in sušeno meso je celo leto. Način svinjereje in uporabe svinjskega mesa v zimski dobi in potreba masli in slanini povzroča, da se začetkom zime kolejo prešiči, tako, da ima vsaka kmečka hiša suho slanino.

Prvi redni občni zbor d. d. »Orient« v Mariboru.

Dne 18. maja 1923 se je vršil prvi redni občni zbor mednarodne trgovske, špedicijske in skladiščne d. d. »Orient« v Mariboru. Upravni svet je podal delničarjem poročilo o delovanju družbe v

odšel Anton, se je ohladilo Finkovo zanimanje, ki ga je kazal za plesno šolo. Če se je pokazal v dvorano, se je zadovoljil s tem, da se je poklonil in spregovoril par besed z domačo hčerko in nekaterimi izkušenejšimi damami, za doraščajočo mladino se ni brigal nič več.

Anton pa je izginil iz družbe kakor ugašajoča zvezda. Gospa Baldereck se je spomnila nekoč pozneje, da bi se spodobilo povabiti zopet ob priliki mladega moža, katerega je vendar sprejela v svojo hišo, da bi s tem pokazala njemu in drugim, da ga niso sprejeli le radi tega v svojo sredo, češ, da je —, ampak tudi radi njega samega. — Nekateri druge rodbine deželnega plemstva so mislile istotako; ker pa so, kot omenjeno, dospela ta vabila precej pozno in se je Anton vsem opravičil, češ, da se mu ni mogoče odzvati, se mu je v kratkem pripetilo to, kar navadno doleti mnoge znamenitejše osebnosti, polagoma so ga namreč pozabili. Bivši priči pri velikem dokumentu, gospod Zernitz in gospod Tönnchen, sta ga na cesti še nagovarjala nekoliko časa, kadar sta ga srečala, nato sta ga pozdravljajla še eno leto, in končno ga tudi ta dva nista več poznala.

(Dalje sledi.)

prvem poslovnem letu in predložil računski zaključek, ki izkazuje bilančne izgube Din 725.838.63, odnosno po odbitku agio-dobička prve emisije delnic v znesku Din 156.893.14 še izgube Din 568.945.49. Ker po izkazu je bilance presega izguba polovico delniške glavnice, je upravni svet v zmislu čl. 240 trg. zakona naznanil to okolnost pristojni državni oblasti. Po poročilu in na predlog upravnega sveta s soglasnim odobrenjem nadzorskega sveta je občni zbor delničarjev soglasno sklenil razdružitve in likvidacijo družbe ter izvolil likvidacijski odbor petih članov in jim dal istočasno potrebna pooblastila. — Razmolivaje vzroke propada družbe po komaj poldrugoletnem obstoju je pa občni zbor ugotovil, da je družba v svojem postanku imela najuglednejše pogoje za svoj obstanek in procvit, tako da bi se bila mogla razviti v lrdno mednarodno podjetje, ki bi odgovarjalo vsem potrebam domače trgovine in industrije ter uspešno mogla pritegniti nase večji del našega uvoza in izvoza. Pogoji za ta uspeh so bili dani z zadostnim delniškim kapitalom in zadostnimi bančnimi krediti, posebno pa je imela družba kot domača ustanova naših trgovcev in industrijcev dane garancije, da se bode njenega transportnega posredovanja posluževal večji del domačih trgov, ki so že v prvih mesecih njenega obstoja v zelo povoljni meri zaposlovali družbo. Nadalje je občni zbor ugotovil, da je temu prvemu razmahu družbe sledil neuspeh, ki ga je povzročilo netočno poslovanje in nestrokovnjaško opravljanje špedicijskih poslov, posebno pa v prvi vrsti slabo gospodarstvo z družbino imovino. Radi nestrokovnjaškega opravljanja poverjenih poslov se je zaupanje strank do družbe krhlo in krog strank, ki so jo zaposlovali, je začel razpadati. Slabo gospodarstvo z družbinim denarjem se je začelo kazati v vedno rastočem pomanjkanju gotovine, ker se družbina glavnica ni uporabljala kot obratni kapital in nalagala v špedicijske posle, kakor je bil njen namen, temveč se je denar trošil v nepotrebne investicije, v predčasno širjenje organizacije, v brezmiselno politralno reklamo, v ogromno nepotrebno reziro, ki je že sama presegaala dobiček družbe. Ne da bi to za družbin obstoj nevarno stanje povsem jasno predločilo in sporočilo družbinim izvrševalnim in upravnim organom, je družbino centralno ravnateljstvo to stanje prikrivalo in si skušalo pridobiti novih denarnih sredstev polom vplačil za popolnoma neuspelo drugo emisijo delnic, pri čemur se vplačani zneski niso nalagali, kakor to zakon predpisuje, temveč se uporabljali kralkomalo za tekoče posle, nadalje polom uporabljajla vplačanih povzeli za druge svrhe kakor za one, ki so jim bila namenjena itd., ter je na ta način spravljalo družbo v vedno večje dolgove. Občni zbor delničarjev je soglasno ugotovil, da zadene glavna krivda na propadanju družbe njenega centralnega ravnatelja Alberta Pečevnika, ki je spravil družbo v tako težak finančni položaj, da je njen nadaljni obstoj in njeno nadaljnje poslovanje nemogoče, ako se ne poče upropastiti celo družbino premoženje. Istočasno je občni zbor ugotovil, da je posebno družbina podružnica v Zagrebu delala cel čas z ogromno zgubo, ki je družbi povzročila eno največjih bremen za kar občni zbor krivi poleg bivšega ravnatelja Alberta Pečevnika tudi vodilno uradništvo omenjene podružnice. Z ozirom na tako stanje družbe je občni zbor bil enoglasnega mnenja, da se ta družba ne more dalje vzdržati ter sprejel predlog upravnega sveta, da se pristopi likvidaciji družbe. Ta sklep je storil v interesu delničarjev, ki so svoj denar zaupali družbinemu vodstvu, ker družbina aktivna danes še krijeje družbino pasivo, ki so popolnoma zavarovani, in ker se danes še da rešiti velik del delniške glavnice, tako da bodo delničarji utrpeli le manjši del vložene denarja. Občni zbor smatra potrebnim to dejstvo posebej poudariti v svrhu, da bi se družbini upniki in delničarji ne dali vznemirjati po drugih vesteh, katerih izvor se ne da kontrolirati. Naloga spretnega in vestnega dela likvidacijskega odbora bode, da vnovči družbino premoženje čim najbolje in da obvaruje delničarje nepotrebnih zgub.

Izvoz in uvoz.

Silno nazadovanje izvoza iz Slovenije. Izvoz živine in poljedelskih pridelkov iz Slovenije je skoro popolnoma ponehal. Isto tako je padel izvoz lesa; izvažja se največ še tesan les in v zadnjem času je šlo precej celuloznega lesa v inozemstvo. Zaradi carinskih ovir se sedaj tudi celulozni les ne izvažja. Kljub temu pa so lesne cene čvrste. Ogromno nazadovanje izvoza živine bo cene v Sloveniji gotovo nekoliko oslabilo, vendar ne v večji meri, ker pri nas zaradi velikega izvoza tekom zime že primanjkuje goveje živine.

Izvoz hmelja iz Čehoslovaške. Po podatkih državnega statističnega urada v Pragi se je od 1. septembra 1922 do konca aprila 1923 izvozilo iz Čehoslovaške 82.833 starih stofov (po 50 kg) hmelja. Pridetek hmeljske letine 1922 se je cenil na 112.85 starih stofov. Ostalo je torej še okroglo 30 tisoč starih stofov. Predvidena potreba domačih pivovarjev znaša okrog 35.000 starih stofov in je z zalogami iz leta 1921 krita.

Čehoslovaški izvoz v aprilu je znašal 8 in pol mil. q v vrednosti 105555 mil. Kč. Vrednost izvoza je skozi vse mesece 1923 naraščala.

Prepoved izvoza sladkornih produktov iz Romunije. Vsled pomanjkanja sladkorja je romunska vlada prepovedala izvoz vseh sladkornih produktov.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Iščejo se razni zastopniki za neko exportno firmo češkega hmelja in pivovarniške smole, dalje za opično blago in sorodne panoge (turarstvo, zlatino), končno za lovarne les obrablajočih strojev. Natančnejše podatke daje administracija lista.

Industrija.

Industrijska in obrtna razstava v Moravski Oslavi. V dobi od 16. jun. do 31. julija priredi mesto Moravska Oslava v Čehoslovaški republiki industrijsko in obrtno razstavo v večjem stilu. Največji del razstavnega prostora bodele zavzemali zelo izpopoljeni panogi, rudarstvo in železarsstvo, kajli razstava se prireja v središču velikih podjetij le stroke. (Vitkovic, Mor. Oslava, Olomouc, Opava itd. — Razstave se lahko udeležijo tudi razstavljalci iz tujine, v katero svrhu izdaja razstveni odbor posebna dovoljenja.

Poljska papirna industrija se je zadnje čase silno razvila. Poljske papirnice producirajo dnevno 400 vagonov rolačijskega papirja.

Produkcija petroleja v Romuniji je znašala v prvem četrtletju 1923 383.563 ton nasproti 321.846 tonam v istem času lanskega leta.

Petrolejska industrija v Ameriki. Petrolejska družba »Standard Oil« je stopil v ožster boj z nekariteliranimi in neodvisnimi producenti s tem, da je znižala cene petroleja. Z znižanjem cen petroleja se znižajo tudi cene za bencin.

Obrt.

Polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani, se prične 1. julija t. l. Za vslop je vložili na ravnateljstvo drž. podkovske šole v Ljubljani s kolekom za 13. — Din kolekovano prošnjo do dne 15. junija t. l. ter ji priložili: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko spričevalo; 4. učno spričevalo; 5. npravlveno spričevalo in 6. ubožni list. — Vsako prilogo — če še ni kolekovana — je kolekovali s kolekom za 1 Din. — Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prosto stanovanje; skrbeli pa morajo za hrano in učne knjige.

Carina.

Povišanje carinskega nadavka v Madžarski. Madžarska vlada je znalno povišala carinski nadavek na izdelke in polizdelke. Za surovine ostane carinski nadavek nespremenjen.

Zagrebska carinarnica. Finančno ministrstvo je odredilo, da se ustanovi na južnem kolodvoru v Zagrebu carinarnica 1. reda, ki bo izvrševala carinjenje vseh vrst.

Denarstvo.

Znižanje obresne mere v Čehoslovaški. Bančni odbor je sklenil z veljav-

nosijo od 28. maja znižati diskontno postavko od 5 na 4,5 odst. in lombardno postavko od 7 na 6,5 do 6,5 odst. Ta sklep se utemeljuje s tem, da industriji doslej zaradi visoke obresne mere ni bilo mogoče nabaviti si redno kreditov.

Promet.

Zvišanje telefonskih pristojbin. S 1. junijem se naročnina za telefone državnih uradov in privatnih stanovanj, in sicer v krajih, kjer je nad 500 naročnikov, zviša od 500 na 720 dinarjev, v krajih, kjer je manj kakor 500 naročnikov, a več kakor 10, od 400 na 500 dinarjev, a v krajih kjer je manj kakor 10 naročnikov, od 240 na 300 dinarjev.

Brzovjavni promet s sovjetsko Rusijo je za našo državo od 15. majnika dalje vpeljan. Vsaka beseda stane 56,5 zlatin centimov. Začasno bodo dirigirane brzovjavke preko Romunije in Poljske. Trgovski brzovjavke se sprejemajo tudi šifrirane.

Nov vozni red spalnih voz. Disarna »Wagons-Lits, Ljubljana, Dunajska cesta 31., tel. št. 106, nam sporoča nov vozni red spalnih voz od 1. junija 1923 dalje in sicer: Brzovlak št. 14 bode odhajal ob 17. uri iz Ljubljane v Beograd. Spalni voz že iz Ljubljane dalje, spalni prosiori 1. razr. Brzovlak št. 10 bode odhajal ob 0.32 uri iz Ljubljane na Dunaj, spalni prostori I. in II. razr. Brzovlak št. 4 bode odhajal ob 12.02 iz Ljubljane na Dunaj, Praga, spalni prostori II. razr. Graz-Praga. S. O. E. vlak bode odhajal ob 6.15 iz Ljubljane v Beograd, Bukarešto, spalni prostori I. razr. — S. O. E. vlak bode odhajal ob 22.20 iz Ljubljane-Milan-Pariz, spalni prostori I. razreda. — V zgoraj omenjeni pisarni je tudi predprodaja železniških voznih listkov za lu- in inozemstvo ter se dobe vsa pojasnila, lahko tudi telefonično, brezplačno.

Javna telefonska govorilnica v Apačah. Nasproti tej telefonski centrali so v Sloveniji naslednje telefonske postaje v I. pasu: Bellinci, Brezno, Brežice, Cankova, Celje, Črenšovci, Črna pri Prevaljah, Dolnja Lendava, Fram, Grobelno, Guštanj, Hrašnik, Ivanjovci, Konjice, Križevci pri Ljutomeru, Krško, Laško, Ljutomer, Marenberg, Maribor, Meža, Mežica, Moškanjci, Murska Sobota, Muta, Ormož, Podplati, Poljčane, Polzela, Pragersko, Prevalje, Pristava, Prosenjakovci, Pluj, Račje, Radeče pri Zidanem mostu, Rečica ob Paki, Ribnica na Pohorju, Rimske Toplice, Rogaska Slatina, Rogatec, Ruše, Sevnica, Slatina, Radenci, Slovenjgradec, Slov. Bistrica, Središče ob Dravi, Strnišče, Sv. Jakob v Slovenskih goricah, Sv. Jurij ob juž. žel., Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Sv. Marjela pri Moškanjcih, Sv. Pavel pri Preboldu, Sv. Peter v Savinjski dolini, Sent Ilj v Slovenskih goricah, Šmarje pri Jelšah, Soštanj, Store, Trbovlje, Velenje, Velika Nedelja, Vojnik, Vransko, Vuhred, Vuzenica, Zavreče, Zg. Sv. Kungota, Zidani most, Zalec; v II. pasu: Bled, Bohinj, Bistrica, Cerklje, Dol. Logatec, Jesenice na Gorenjskem, Jezersko, Kamnik, Kočevje, Kokra, Kranj, Kranjska gora, Lesce, Liliija, Ljubljana, Medvode, Novo mesto, Planina pri Rakeku, Podnart, Poljane nad Skofjo Loko, Radovljica, Rakek, Ribnica na Dolenjskem, Selce nad Skofjo Loko, Straža, Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Skofja Loka, Toplice pri Novem mestu, Trebnje, Tržič, Višnja gora, Vrhnika, Železniki, Žiri. — Telefonske takse v prvi coni (do 100 km razdalje) 10 Din za trminutni razgovor, v drugi coni (od 100 do 200 km razdalje) pa 15 Din.

Iz naših organizacij.

Trgovski gremij v Ribnici naznanja, da so čevljarska in krojaška zadruga ter drugi rokodelski obrtniki sod. okr. Ribnica in Velike Lašče v nedeljo dne 3. junija 1923 ob pol 11. uri dopoldne (po prihodu dopoldanskega vlaka) sklicali obrtniški shod v salonu A. Podboj v Ribnici s sledečim sporedom: 1. Poročilo zveznega načelnika obrtnih zadrug g. Engelberta Franchettija iz Ljubljane o nepravilnem postopanju bolniške blagajne. 2. Razna davčna bremena nekaterih obrtnikov. 3. Raznoterosti. — Ker bo shod tudi za trgovske obrtnike važnega pomena se vabijo, da se v čim največjem številu udeležite tega shoda.

Dobava, prodaja.

Dobava žičnikov in pločevinastih plomb. V pisarni smodnišnice v Kamniku se vrši dne 6. junija t. l. ob 11. uri dopoludne druga ofertalna licitacija za dobavo 600 kg žičnikov št. 20/45 in 100 tisoč komadov pločevinastih plomb. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava gradbenega lesa. Pri ravnanju državnih železnic v Subolici se bo vršila dne 6. junija t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave gradbenega lesa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja železne strugotine in stare pločevine. Pri ravnanju državnih železnic v Subolici se bo vršila dne 5. junija t. l. ob 11. uri dopoludne dražba približno 37.000 kg železne strugotine in približno 6.900 kg stare pločevine. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

III. Ljubljanski velesejm

od 1. do 10. septembra 1923.

Kakor že v preteklih dveh letih, tako bo tudi letos naredila Ljubljana, kol center slovenske industrije, trgovine in prometa svoj jesenski velesejm, kaleregala naloga ni samo, da pridobi razstavljalce, marveč da organizira široko reklamo za obisk kupcev, s čimer dobi velesejm trgovski značaj.

Letošnji sejm bo, kakor smo informirani, v tem oziru najskrbnejše organiziran.

Že lanski in predlanski sejm sta nam nudila lepo sliko živega zanimanja ne samo domačinov, temveč tudi inozemcev.

Dokaz temu zanimanju je, da namestavajo zgradili letos Francozi in Avstrijci svoje lastne paviljone.

Ker se vrši naš sejm ob istem času kakor praški, je organiziralno vodstvo teh dveh sejmov posebne direktne vlake Ljubljana-Praga in obratno. Okrog 500 Alžircev, ki obiščejo Praški sejm, bo obiskalo naš velesejm. — Tudi Amerikanci se hočejo udeležiti na našem sejmu in sicer se je priglasilo že pet ameriških tvrdk, od katerih bo ena razstavila luksuzni avto, ki je pravi orjak, s parnim pogonom ter nafto kurjavo.

Veliko zanimanje vlada s strani kupcev za lesno industrijo. Ker je pričakovati skrajno ugodnih kupčijskih zvez na tem polju, se opozarja posebno lesno industrijo, da nikakor ne opusti udeležbe na letošnjem sejmu.

Razno.

Pristojbina za shranjevanje in razvidnost poštnih pooblastil ter kazni zaradi oškodovanega poštnega dohodka. Če hoče naslovnik za prevzemanje vknjiženih pošilk pooblastiti eno ali več oseb, kak denarni zavod ali kako drugo pravno osebo, mora napraviti po finančnem pristojbeniku pravilno

kolokovano prošnjo in pooblastilo pa oboje predložiti pošti. Razen prej omenjene finančne pristojbine (kolokovine) je treba plačati za vsako pooblastilo, ki ga pošla hrani in ima v razvidnosti, še posebno poštno pristojbino, ki znaša: a) za pooblastila, ki veljajo samo za enkrat ali za dobo do 15 dni, po 50 par; b) za pooblastila, ki veljajo za dobo preko 15 dni, po 2 Din za vsako koledarsko leto. Ta pristojbina se plačuje v poštinih frankovnih znamkah, ki se morajo nalepiti na pooblastila. Na to pooblastilo se nalepi potem tudi pristojbina za vsako nadaljnje leto. Pooblastilec mora plačati predpisano pristojbino najkasneje do konca meseca marca vsakega leta. Za pooblastila, ki so bila izdana leta 1922 in ki so še v veljavi, morajo poravnati pooblastilci (ali pooblastilci) prej omenjene pristojbine najkasneje do 1. julija t. l. Kdor se nalašč izogne plačanju poštnih pristojbin ali kdor zagreši kakršnokoli zlorabo poštnega dohodka, mora plačati razen porta še globo, ki znaša desetkrat toliko kakor je porta. — Če se ugotovi, da so na kaki pošiljki nalepljene že rabljene, iz več delov sestavljene, poltorjene ali sumljive znamke ali če se ugotovi, kakršnakoli zloraba poštnega dohodka, mora plačati pošiljatelj razen porta v dvakratnem znesku neplačano predpisano poštno pristojbino še globo v desetkratnem znesku neplačane pristojbine.

Insolvenca subotičke tvrdke. Protokolirani trgovec Pavao C. Vujović je najavil insolvenco. Upniki se pozivajo, da prijavijo svoje terjatve jugoslovenskemu društvu za zaščito vjrovnika v Zagrebu, Jurišičeva ulica 1., I. nadst. Bajne znašajo aktivna 1 milijon, a pasiva okoli 2.700.000 Din.

Znižanje vozne cene za sejm v Padovi. Italijanske državne železnice so pooblastile vse obmejne postaje, da smejo na zahtevo ljudi brez vsake legitimacije izdajati vozne listke za Padovo in nazaj s 30% popustom običajnih cen in to od 28. t. m. do 14. junija 1923. Listki so veljavni 30 dni in je polnikom dovoljeno, da smejo prekiniti vožnjo dvakrat, enkrat na potu v Padovo, drugi pri povratku. Voznina iz Postojne do Padove in nazaj znaša za I. razred 164.65 lir, za II. razred 110.05 ler in za III. razred 65.85 lir. Tudi imajo imečniki predmetnih voznih listkov pri obisku velesejma še druge ugodnosti.

Informacijsko poletovanje čehoslovaškega trgovinskega ministra na Adrijo. Trgovinski ministar inž. L. Novák odide 6. junija na Laško in v Jugoslavijo, da se informira glede jadranskih pristanišč. Najprvo bo obiskal tržaško pristanišče, od tu se odpelje z Lloydovim parnikom v Reko, na brionske otoke, v Mali Lošinj, Zadar, Sibenik in Gruž, odkoder se vrne v domovino. Ministar bodo spremljevali sekcijski šef Vovis, ministrski svetnik Carl, gen. tajnik Zveze industrijev prof. dr. Hodač in ravnatelj Volruba.

Mednarodno posojilo Avstriji. Prospekt avstrijskega posojila, takozvane-

ga posojila društva narodov, bo objavljen te dni. Posojilo se ima vrniti v 20 letih in ima mednarodno garancijo. Avstrijski del posojila ima nominalno vrednost 13 milijonov dolarjev in nosi obresti 7 odstotkov. Podpisovanje se prične 1. junija in konča 30. junija. Obveznice in kuponi se bodo izplačevali ob določenem roku ne glede na narodnost lastnika obveznice.

Tržna poročila.

Žitni trg. Na novosadski produkti borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 435 Din. ječmen 285 Din, koruza 255—256 Din, oves 287.50—290 dinarjev, pšenična moka št. 0 660 Din, št. 2 612.50 dinarjev, št. 5 550 Din, št. 6 500 dinarjev. — Tendence nespremenjena.

Nov vozni red na progah državne železnice.

V noči od 31. maja na 1. junij 1923 ob 24. uri, stopi v veljavo na vseh progah novi (popolnjeni) vozni red ter se istočasno razveljavi dosedanj.

Po novem voznem redu vozijo dnevno redno sledeči potniški vlaki:

Ljubljana gl. kol. — Jesenice.

odhodi iz Ljubljane gl. kol.: 6.47, 11.25, 15.10, 18.55, 19.20 (brzi), prihod v Kranj: 7.49, 12.21, 16.09, 19.53, 20.00 (brzi) odhodi iz Kranja: 8.00, 12.29, 16.19, 20.01 (brzi), 20.08; prihodi na Jesenice: 9.10, 13.35, 17.25, 20.53 (brzi), 21.20.

Jesenice — Ljubljana gl. kol.

odhodi iz Jesenic: 5.20, 8.28 (brzi), 10.10, 14.34, 19.33; prihodi v Kranj: 6.19, 9.08 (brzi), 11.07, 15.33, 20.40; odhodi iz Kranja: 6.26, 9.10 (brzi), 11.10, 15.38, 20.48; prihodi v Ljubljana gl. kol.: 7.23, 9.50 (brzi), 11.57, 16.30, 21.45.

Jesenice — Bistrica Boh. jez. — Podbrdo:

odhodi iz Jesenic: 8.00 (brzi), 9.30, 14.20, 17.50, 19.25 (brzi), prihodi na Bled: 9.46, 14.36, 18.06; prihodi v Bistrico Boh. jez.: 8.32 (brzi), (8.56 Podbrdo), 10.22 (11.00 v Podbrdo) 15.07 (15.51 v Podbrdo) 18.36, 19.57 (brzi), (20.14 v Podbrdo).

Podbrdo — Bistrica Boh. jezero — Jesenice:

Odhod iz Bistrice Boh. jezero 4.08, 9.30 (brzi) (9.10 iz Podbrda), 12.58 (11.40 iz Podbrda) 18.04 (16.30 iz Podbrda), 20.42 (brzi), (20.27 iz Podbrdo).
Odhod iz Bleda: 4.41, 13.31, 18.41, prihodi na Jesenice: 5.00, 10.05 (brzi), 13.50, 19.00, 21.17 (brzi).

Jesenice — Kranjska gora — Planica:

Odhodi iz Jesenic 9.20, 18.40, prihodi v Kranjsko goro: 10.23 (11.19 v Planico, 11.58 v Trbiži), 19.19 (19.45 v Planico).

Planica — Kranjska gora Jesenice:

Odhodi iz Kranjske gore 4.33 (iz Planice 4.24), 17.00 (15.30 iz Trbiža, 16.08 iz Planice); prihodi na Jesenice: 5.05, 18.00.

Ljubljana gl. kol. — Kamnik:

Odhodi iz Ljubljane gl. kol. 8.02, 14.10, 18.32, prihodi v Kamnik: 9.21, 15.24, 19.49.

Kamnik — Ljubljana gl. kol.:

Odhodi iz Kamnika: 5.32, 11.40, 16.05, prihodi v Ljubljano gl. kol. 6.54, 12.55, 17.28.

Kranj — Tržič.

Odhodi iz Kranja: 8.05, 12.35, 16.24, 20.50, prihodi v Tržič: 9.00, 13.30, 17.18, 21.44.

Tržič — Kranj.

Odhodi iz Tržiča: 5.25, 10.16, 14.33, 19.17, prihodi v Kranj: 6.10, 11.00, 15.20, 20.04.

Ljubljana gl. kol. — Karlovac.

Odhodi iz Ljubljane gl. kol.: 7.40, 10.00 (brzi) 13.05, 18.25, prihodi v Grosuplje 8.25, 10.33 (brzi), 13.50, 19.13, 23.21; prihodi v Trebnje 9.40, 11.28 (brzi), 15.04, 20.24, 0.23; prihodi v Novo mesto: 10.12, 11.56 (brzi), 15.35, 20.58, 0.52; odhodi iz Novega mesta: 3.00 (mešani), 10.18, 12.01 (brzi), 15.40, 21.03, 0.57; prihodi v Karlovac 7.45 (mešani), 13.40, 12.27 (brzi) v Zagreb 15.55, 19.00 0.15 (v Bakar 6.20), 4.20 (v Zagreb 6.30).

Karlovac — Ljubljana gl. kol.

Odhodi iz Karlovca: 0.30 (iz Zagreba 22.20), 3.41 (iz Bakra 21.36, 8.30, 13.01, 14.34), (iz Zagreba 13.05); 18.13 (mešani), prihodi v Novo mesto: 3.42, 6.43, 11.52, 16.34, 17.04 (brzi), 23.58 (mešani); odhodi iz Novega mesta: 3.50, 6.50, 12.06, 17.09 (brzi), 17.29; odhodi iz Trebnjega: 4.30, 7.26, 12.45, 17.43 (brzi), 18.07; odhodi iz Grosuplja: 5.45, 8.40, 14.06, 18.39 (brzi), 19.25; prihodi v Ljubljano gl. kol.: 6.30, 9.25, 14.50, 19.10 (brzi), 20.13.

Celje — Dravograd Meža.

Odhodi iz Celja: 7.50, 15.30, 20.30, (do Velenja), prihodi v Velenje 9.20, 17.00, 22.00, odhodi iz Velenja 6.05 (mešani do Slovenjgradca 7.50), 9.30, 17.15, prihodi v Dravograd Mežo 5.55 (iz Slovenjgradca 5.27), 11.05 18.52.

Dravograd Meža — Celje.

Odhodi iz Dravograda Meže: 7.32, 15.17, 19.05 (do Slovenjgradca 19.32); prihodi v Velenje 9.10, 16.55, odhodi iz Velenja 5.34, 9.40, 17.20; prihodi v Celje 7.00, 11.05, 18.45.

IZLETNIŠKI VLAKI.

Ob nedeljah in praznikih od 1. junija do 31. septembra.

Ljubljana — Bistrica Boh. jezero.

Odhod iz Ljubljane gl. kol. 4.40, prihod na Jesenice 6.55, odhod iz Jesenic 7.15, prihod na Bled 7.31, prihod v Bistrico Boh. jezero 8.03; odhod iz Bistrice Boh. jezero 20.29, odhod iz Bleda 21.16, odhod iz Jesenic 21.50, prihod v Ljubljano gl. kol. 23.45.

Ljubljana gl. kol. — Kamnik.

Odhod iz Ljubljane gl. kol. 5.20, prihod v Kamnik 6.32, odhod iz Kamnika 20.50, prihod v Ljubljano gl. kol. 22.08.

Celje — Velenje.

Odhod iz Celja 4.25, prihod v Velenje 6.00 (zvezo od Slovenjgradca), odhod iz Velenja 20.22, prihod v Celje 21.53.

Izletniški vlak Bistrica Boh. jezero — Ljubljana ima na jesenih zvezo iz Planice odhod 19.50; večerni vlak Ljubljana — Jesenice ima ob sobotah in dnevih pred prazniki na Jesenicah priključek na Bled (prihod 21.56) in Bistrico Boh. jezero (prihod 22.28) ter na Planico (prihod 22.55).

VINOČET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme.
Na veliko in malo!

KOLESA

NAJBOLJŠA NUDI
7. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK.

Posetnice

Izvršuje Tiskarna Merkur v Ljubljani
Simon Gregorčičeva ulica.

Galanterija

Devocionalije

Preselitev trgovine.

Anton Škof, Ernest Jevnikarjev nasl.

vljudno obvešča svoje cenj. odjemalce, da je svojo trgovino z Dunajske ceste št. 6 preselil

— Pred škofijo št. 16 —

in prosi tudi v novem lokalu obilnega obiska.

Pletenine

Klobučarske potrebščine